G. L. TICHELMAN
en
Jhr Mr Dr W. H ALTING VAN GEUSAU

N.S.B.-DEPORTATIE
NAAR
OOST EN WEST

Uitgegeven met voorkennis van den
Regeeringsvoorlichtingsdienst door
UITGEVERIJ D.A.V.I.D. – AMSTERDAM

G. L. TICHELMAN
en
Jhr Mr Dr W. H. ALTING VAN GEUSAU

N.S.B.-DEPORTATIE
NAAR
OOST EN WEST

Uitgegeven met voorkennis van den
Regeeringsvoorlichtingsdienst door
UITGEVERIJ D.A.V.I.D. – AMSTERDAM
HERFST 1945

INHOUD

Inleiding en kort historisch overzicht van blanke kolonisaties in de tropen 7

HOOFDSTUK I 14
Ethische en staatkundige verantwoording van de deportatie-gedachte.

HOOFDSTUK II 20
Nadere uitwerking van het deportatie-plan.
1. Beweegredenen.
2. Gebieden.
   A. Suriname.
   B. Nieuw Guinea.
3. Instelling en taak van een directorium en van de overige bestuursorganen.
4. Instelling en taak van een oriënteerings-commisssie.
5. Wie worden gedeporteerd?
6. Hoe geschiedt het transport?
7. Werkzaamheden der gedeporteerden.
8. Levenswijze, behuizing, huisraad, gereed-schap, enz.
9. Bewaking.
10. Toekomstperspectieven.

HOOFDSTUK III 43
Hygiënische toestanden en medische verzorging in de deportatie-gebieden.

HOOFDSTUK IV 48
Financieele aspecten van het deportatie-plan en slotbeschouwing.

INLEIDING EN KORT HISTORISCH OVERZICHT VAN BLANKE KOLONISATIES IN DE TROPEN

Pogingen tot Europeesche vestiging in de tropen dateeren al uit den tijd van Pieter Both (1610) en wel op Amboina. Ook J. P. Coen trachtte Hollandsche kolonies van landbouwers en handelaren te stichten in de streken die door de Compagnie waren veroverd. Zeer menschelijk gezien hierbij was het uitzenden van 82 . . . vrijsters uit Holland, „van alles voorzien, tot kousen, schoenen en hemden toe"! Ondanks de aanwezigheid echter van die vrijsters mislukte die poging grondig omdat de aandeelhouders der V.O.C. gekant waren tegen den vrijen handel die aan de kolonisten bij reglement was toegestaan. Hun werden zooveel belemmeringen in den weg gelegd dat de geheele zaak ten doode was gedoemd.

Op Banda had in 1627 de eerste vestiging plaats van perkeniers die de landbouw echter beoefenden met behulp van slaven en na 1860 met vrije arbeiders.

G.G. van Imhoff heeft omstreeks 1745 getracht de ommelanden van Batavia door Nederlandsche boeren te doen ontginnen in een soort van pachtverband. Ook hier ontbrak evenwel de eigen handenarbeid der kolonisten, terwijl men de inheemschen dwong tot onbetaalden arbeid met als vergoeding een gering deel der producten. Deze boeren konden zich dan ook niet boven het inheemsche levenspeil verheffen en in 1765 waren er nog slechts enkelen overgebleven.

Voorbeelden van bepaald geslaagde volksplantingen in Indonesië bestaan niet en aangezien de Hollander nu eenmaal zeer hecht aan vroeger gebeurde feiten, is het

kolonisatie-vraagstuk een onderwerp waar men steeds wat huiverig voor is gebleven, ofschoon in verschillende deelen van Afrika, Zuid-Amerika en Cuba volkomen levensvatbaar gebleken vestigingen van blanken zijn gesticht. Die levensvatbaarheid is vooral te danken geweest aan het in acht nemen van de leuze: helpt Uzelf! De Duitsche nederzetting in Espirito Santo (tropisch Brazilië) bestaat sedert 1846 en was voor den oorlog reeds werkzaam in het derde geslacht. Ook in Queensland in Australië vindt men een zuiver voorbeeld van een blanke vestiging die twijfelaars ten aanzien van een tropische kolonisatie door Europeanen afdoende kan weerleggen. Men heeft hier strikt vastgehouden aan den eisch alle handenarbeid geheel of grootendeels door de kolonisten zelf te doen verrichten, waardoor zij goed geoefend werden en juist door die volledige zelfwerkzaamheid op den duur geheel zelfstandig konden worden met een betrekkelijk hoog geboorte- en een zeer laag sterftecijfer.

Op aansporing van het Indo-Europeesch Verbond is in 1930 opnieuw getracht kleine kolonies, ditmaal van Indo's, te stichten en wel te Manokwari en te Hollandia, beide op Nieuw Guinea. Eerstgenoemde vestiging is een leerzaam voorbeeld van: „hoe je het niet moet doen!" De massa-immigratie en de koeliehulp leidden aldaar, ook in verband met inheemsche concurrentie, tot vrijwel onverkoopbare producten, werkloosheid (waarvoor men Java juist had verlaten!), woningnood, grondspeculatie en armoede.

Voor Hollandia gold sedert 1932 het zgn. herordeningsplan", berustend op beginselen van tucht en vaste leiding. Men verdeelde de kolonisten in boeren, can-

didaat-boeren en leerlingen, terwijl in werkkampen o.a. te Lawang de noodige kennis van het boerenbedrijf kon worden opgedaan. Behalve voor de allerzwaarste ontginningen was het gebruik van inheemsche werkkrachten verboden. Voorts had men een stelsel van gemeenschappelijken arbeid tegen behoorlijke betaling, een centraal magazijn, dat tevens de landbouwproducten opkocht, de mogelijkheid tot het verkrijgen van grond in eigendom en ten slotte de verleening van een zekere mate van zelfbestuur door het instellen van een kolonieraad. Als wijze van landbebouwing werd de *extensieve* methode aangeraden, dus het tegendeel van de *intensieve* werkwijze der groote cultures op Java en Sumatra. Als voorbeeld diende het ladang-stelsel (droge rijstvelden) der Buitengewesten, terwijl het maximum voor een boerderij-verkaveling op 25 ha. werd gesteld. Bij onvruchtbaren bodem zouden akker- en weidegrond af en toe van taak kunnen verwisselen, doch ook bij de vruchtbaren bodem zou de uitgifte van terreinen op ruime schaal moeten blijven geschieden. Op grond van de ervaringen in tropisch Queensland werd ook aan een ver doorgevoerde mechanisatie der bedrijven gedacht.

In 1936 richtte het voorloopig bestuur van de Nationale Nieuw Guinea Vereeniging zich tot de Nederlanders met een ook thans nog actueel gebleven oproep, waaraan het volgende is ontleend.
Engelschen emigreeren sinds lang naar tropisch Noord-Queensland en naar het op den evenaar gelegen Kenya, Franschen emigreeren naar tropisch Algerië en naar Madagaskar, Portugeezen naar Angola, Belgen naar de Kongo, Italianen naar de heete gebieden van Cyrenaica

en Tripolitanië. Reeds vroeger vestigden zich tal van blanke landbouwers op de Antillen, Cuba en Portorico. Al deze kolonies zijn geslaagd.

Dat blanken in tropische landen zonder bezwaar handenarbeid verrichten en bijgevolg een blijvende en volledige maatschappij kunnen stichten staat nu door de ervaringen der laatste 30 jaar afdoende vast. Bovendien zijn de hoogvlakten van de bedoelde landen niet tropisch in den eigenlijken zin, doch hebben een klimaat dat in veel opzichten te verkiezen is boven dat van Noord- en West-Europa.

Nederlandsch Nieuw Guinea nu is een land zoo groot als geheel Duitschland. Het is zoo goed als geheel onbewoond. Het sprookje van „het onbewoonde eiland" is daar nog werkelijkheid. Er leven slechts enkele Papoea-stammen van naar schatting een 3 à 400.000 zielen, die bovendien schijnen uit te sterven en zich overigens nog bevinden in het steenen tijdperk van jacht en visscherij.

Wij behoeven daar dus geen inheemsche volken, die natuurlijke rechten op den grond hebben, te verdringen. Op alle andere eilanden van Indonesië treffen wij wel eigen gevestigde bevolkingen aan met hun adat en grondrechten. Bijgevolg bestaat er op Nieuw Guinea ook geen gevaar, dat er twee tegenstrijdige en concurreerende groepen naast elkaar ontstaan, een gekleurde en een Europeesche, waarbij de blanke groep uiteindelijk het onderspit zou moeten delven, immers tot heerschende klasse zou worden „neergedrukt".

Maar dan moeten wij het land *voorloopig* als blankenland bezigen. In dat leege land is dat nog mogelijk. Op alle andere eilanden van den Archipel moet het koloni-

satiewerk van blanken slechts lapwerk blijven en bovendien zijn die eilanden noodig om den bevolkingsaanwas der inheemsche bevolking zelf op te vangen.

Het bergland van Nieuw Guinea ligt meer dan 1000 meter boven zee en komt, wat grootte betreft, overeen met het Alpengebied van Midden-Europa (dus de Zwitsersche, Oostenrijksche, Italiaansche, Fransche en Zuid-Duitsche Alpen). Er is geen enkele reden om te betwijfelen waarom in dit gebied niet een even groote bevolking zou kunnen ontstaan als in die Europeesche gebieden. Zelfs in de ongezonde vlakten aan de kust moet met behulp van de moderne wetenschap en techniek het leven best zijn uit te houden evenals dat het geval is te Soerabaja en Batavia of op Cuba en de Philippijnen, welke eilanden vroeger door allerlei tropische ziekten geteisterd werden en die thans zeker niet ongezonder zijn dan de West-Europeesche landen.

Gelet op de ervaringen van soortgelijke gebieden kan het klimaat dus geen beletsel zijn om te slagen.

Op initiatief van De Koninklijke is destijds een begin gemaakt met het per vliegtuig in kaart brengen van Nieuw Guinea. Het is bekend dat Japan steeds aan Holland heeft verweten dat het geen menschen en geen geld beschikbaar had om Indië volledig tot ontwikkeling te brengen en derhalve een dergelijk kolossaal gebied als Nieuw Guinea blijkbaar niet noodig had.... De oproep eindigde met de leuze: Ned. Nieuw Guinea een nieuw stamland voor ons volk!

Inderdaad! Maar dan niet voor het beste deel van ons volk dat sindsdien als geheel weinig belangstelling voor de kolonisatiemogelijkheden van Nieuw Guinea bleef toonen, doch een *gedwongen stamland* voor alle

a-nationaal gerichte en ontwrichte geesten, waarmee dat beste deel thans geen raad weet.

Ofschoon dus de bewijsvoering van de Nieuw Guinea-Vereeniging in deze oproep afdoende was te achten, heerschte er op het internationaal aardrijkskundig congres, dat in 1938 werd gehouden, nog zeer veel verdeeldheid ten aanzien van de vraag of kolonisatie door blanken in tropische gebieden mogelijk was.

Niet minder dan 40 deskundigen en geleerden van naam spraken zich over die vraag uit. Velen hunner kwamen tot de voorloopige slotsom, dat het voor blanken, die geheel op eigen wieken moeten drijven niet mogelijk zou zijn als kleinboeren in de tropen een levensbestaan te vinden. Dit gold echter speciaal voor de kuststreken. In de meer gematigde klimaten van de hoogvlakten b.v. de Kebarvlakte in de Vogelkop, zou de zware lichamelijke inspanning die het agrarisch bedrijf vergt, zeker ook door Noord-Europeanen zijn te verdragen en zelfs goede vooruitzichten bieden.

Ook moet men de zaak zuiver stellen in dezen zin dat de kolonisatieproeven te Manokwari en Hollandia uitsluitend betrekking hadden op een zeer beperkte en bovendien geheel vrijwillige emigratie van hoogstens enkele honderden personen in gezinsverband en dus zeker niet als toetssteen zijn te beschouwen voor de vraag of een gedwongen kolonisatie op min of meer groote schaal, waaronder deskundigen op elk gebied, daarginds economisch verantwoord is te achten. Voor een massale deportatie als thans aan de orde is, gelden geheel andere normen.

Natuurlijk moet ook bij deze deportatie worden uitgegaan van de gedachte, dat een behoorlijke leiding

en een uitgebreide kennis van alle kolonisatievoorwaarden allereerst noodzakelijk zijn. Aanvankelijk zullen hoogstwaarschijnlijk ook wel min of meer dure fouten worden gemaakt, hoewel zeer zeker veel minder duur dan de opsluitings-, bewakings- en voedingskosten hier te lande zouden uitkomen. Het feit echter dat de gedeporteerden zullen moeten *vechten om hun leven* in deze laatste hun geboden kans; dat zij bij de gratie der Regeering onder leiding van geschoolde krachten en met behulp van een behoorlijke uitmonstering in staat worden gesteld om zich door eigen arbeid een, zij het ook niet zelf gekozen, toch zeker menschwaardig bestaan te scheppen, verandert wel degelijk zoowel onze waardeering van die kolonisatie-voorwaarden als die van de daaraan verbonden risico's.

En ofschoon doodzwijgen eigenlijk de eenig juiste houding is ten aanzien van figuren als Mussert, zij hier voor de merkwaardigheid een stuk aangehaald uit „Het Nationalisme van de N.S.B.", waarin de „alwetende ingenieur A. A. Mussert" („Op korte golf" van 21 Juli 1945) de volgende oplossing van het Jodenvraagstuk aan de hand doet: „De heer Mussert wenschte de Joden van Europa in Suriname (Britsch- en Fransch Guyana) aan het koloniseeren te zetten en beweerde dat dit gebied ruimte genoeg had, vruchtbaar genoeg was en een voldoende klimaat had om alle Joden te huisvesten, die de Europeesche volken niet meer wenschten te herbergen", waarin dan in plaats van „Joden" gelezen dient te worden „N.S.B.-ers, landverraders, bunkerbouwers, collaborateurs, landwachters, enz."

HOOFDSTUK I

ETHISCHE EN STAATKUNDIGE VERANTWOORDING VAN DE DEPORTATIEGEDACHTE

„Een wolf en een lam kwamen bij dezelfde beek om hun dorst te lesschen. De wolf stond wat hoogerop aan de beek, het lam een eindweegs lager. Toen zocht de roover, gedreven door een schandelijke vraatzucht, twist met het lam. „Waarom", zoo zeide hij, „hebt gij het water, dat ik wilde drinken, troebel gemaakt?" Het lam antwoordde schuchter: „Hoe zou ik, o wolf, gedaan kunnen hebben waarover gij zoo klaagt? Het water stroomt immers van u naar mij toe!" De wolf, getroffen door de kracht van dit betoog, antwoordde: „Zes maanden geleden hebt gij mij beschimpt". „Toen was ik nog niet geboren", merkte het lam op. „Bij Hercules", zei de wolf, „als gij het dan niet waart, dan was het uw vader!". En hij verscheurde het lam, dat op deze wijze onschuldig moest sterven".

Deze fabel van Aesopus is een treffend zinnebeeld voor de geest van onverdraagzaamheid en vernielzucht, die het nationaalsocialisme en zijn uitwassen als de N.S.B.-gedachte ten onzent kenmerkte. Wie niet met ons is, is tegen ons, was de leuze dier geestdrijvers. Het beste deel van ons volk heeft aanstonds dien handschoen opgenomen en de leer der onverdraagzaamheid onmiddellijk beantwoord met een nog fellere onverdraagzaamheid ten aanzien van hare beginselen.

Het is louter een kwestie van juist inzicht in de

voorwaarden die een mensch mag stellen om te geraken tot een rustig bestaan op deze aarde met een redelijk minimum aan geriefelijkheid en welvaart. En dan geldt als hoofdvoorwaarde voor ons Nederlandsch volkseigen een uitgesproken individualisme, waartegen de leuze. „Gij zijt niets, uw volk alles!" ons ronduit als een ergerlijk verraad aan ons eigen diepste wezen in de ooren klinkt. Daarom waren de ons onverhoeds aanvallende Germaansche barbaren niet onze grootste vijanden, doch zeer beslist de nationale verraders daar achter ons eigen front. Daartegen keert zich in de allereerste plaats de gezonde, manlijke haat van onze volkspsyche met een fiere en militante onverdraagzaamheid. De buitenlandsche overweldigers behoorden, ondanks alle theoriën inzake rassengelijkheid, tot een ons totaal vreemden, verwilderden en verziekten stam, die zich blind staarde op kadavergehoorzaamheid, brallende krijgskreten en sadistisch oorlogsgeweld. Het onschadelijk maken van dien stam behoort tot de bevoegdheid van de internationale politiek. Maar met het schoonmaken van onzen eigen Augias-stal heeft geen vreemde zich te bemoeien; dat werkje moeten en zullen wij zelf volledig en beslissend opknappen. Die aan eigen boezem vretende, valsche slang moet verpletterd worden, voor eens en voor al, met grootsche en afdoende middelen.

„Zoo uw oog u hindert, zoo ruk het uit!"

Het is inderdaad te veel eer bewezen aan het zoodje van de N.S.B. enz: om hen met een zoo edel zintuig te vergelijken, waar veeleer de gebruikelijke nagel aan de doodkist van Nederland zich als zinnebeeld opdringt, doch het treffende van de aangehaalde uitspraak is richtinggevend voor de te nemen maatregelen. Weg met

die bende, die er, Godzijdank, niet in geslaagd is hare schurkachtige oogmerken te bereiken; weg met die zieke, ongeneeslijke plek in ons maatschappelijk lichaam! Laten wij ons in Godsnaam niet paaien met de hoop, dat een geldboete of een gevangenisstraf hun ontzinde geesten zal kunnen regelen naar de bestaande en aanvaarde ordeningen! Dit zijn geen gewone misdadigers die tot hun onmaatschappelijke daden komen door hebzucht of temperamentsfouten; dit zijn geestverwanten van de Nazi's, fanatieke zielsziekten met een onuitroeibare weerwolfmentaliteit. De groote vraag is: „Zijn zij te genezen?" Binnen de nauwe grenzen van ons dierbaar vaderland blijft de aanwezigheid van die Teutoonsche knechten een bedreiging van onze rust, onze vrede en onze welvaart.

H. M. de Koningin sprak in een radiorede van 10 Mei 1941 reeds van *„een handvol verraders, waarvoor in een bevrijd Nederland geen plaats meer zal zijn"*.

Op hoeveel moeten wij het aantal met het van diepen afschuw getuigende woord „verraders" aangeduide lieden schatten? De aangehaalde woorden van H. M. de Koningin behoren wellicht aldus te worden geïnterpreteerd, dat het Haar in de eerste plaats ging om die „handvol" verantwoordelijke N.S.B.-functionarissen, die voor het heulen van de N.S.B. met den vijand allereerst verantwoordelijk zijn. Tot die handvol moeten echter mede worden gerekend al diegenen, die, op welke wijze dan ook, volksvijandige elementen bleken te zijn, zooals collaborateurs, profiteurs, zwarte handelaren, enz.

Daardoor zal er een geweldig brok ziek volksdeel zijn weg te werken en de aan te geven oplossing is,

zooals nader moge blijken, zeer goed uitvoerbaar. Alle N.S.B.-ers en verder allen die met den vijand hebben geheuld of samengewerkt of hem op eenigerlei wijze hebben geholpen of hun medelandgenooten hebben benadeeld door zwarte handel op groote schaal en prijsopdrijving, of wel hen in hun illegale acties hebben tegengewerkt, zij allen zullen straks, hopen wij, door den rechter naar die „handvol" verwezen worden, een hand, die zich geleidelijk zal vullen en.... sluiten en die vervolgens hare inhoud zal deponeeren — ergens op deze wereld, maar voor een groot deel zeker *niet* in ons bevrijde vaderland!

Laten wij met het bovenaangehaalde, ondubbelzinnige koninklijke woord in de ooren thans grijpen naar dien uitzonderlijken maatregel, die niet louter een bestraffing van misdadigers beoogt, doch vooral een afdoende en blijvende beveiliging van het eigen vaderland wil scheppen.

Ons land is ziek, zwaar ziek. Wij moeten het zoo spoedig mogelijk weer gezond trachten te maken en te zuiveren. En daartoe hebben wij thans geen zachten heelmeester maar een *chirurg* noodig: er valt een levensreddende operatie te verrichten op het lichaam van Nederland. Het boosaardige kankergezwel moet snel en grondig worden verwijderd, anders blijft de patiënt doorsukkelen, zoo hij al niet ten slotte aan deze etterende weefselwoekering bezwijkt. Het mes er in, tot blijvend heil van het Nederlandsche gemeenebest!

Maar behalve deze negatieve zijde biedt deportatie ook nog belangrijke posittieve vooruitzichten.

Deportatie naar Oost en West is een middel dat, als zij goed wordt georganiseerd, op den duur zal blijken

zich zelf te kunnen betalen. Wij gebruiken bedoelde werkkrachten tot ontginning en kolonisatie van terreinen die anders hoogstwaarschijnlijk ongebruikt waren gebleven en die, als ze eenmaal in cultuur zijn gebracht, ruimschoots voldoende zullen opleveren om de staatsonkosten van de deportatie tot zeer normale afmetingen terug te brengen, zoo niet om er zelfs een min of meer rendeerende onderneming van te maken. Wij verminderen tevens de kansen op werkeloosheid hier te lande. Wij geven tenslotte de gedeporteerden een kans om het schier onvermijdelijk minderwaardigheidscomplex, waaraan zij allen ten offer zullen vallen, op den langen duur los te koopen door eigen, eenvoudige handenarbeid, door gedwongen, opbouwend werk. Wij stellen die ongelukkigen — want zoo menschelijk mogen wij hen ten slotte ook wel eens beschouwen! — in de gelegenheid zich mettertijd weer te voelen opgenomen in een door henzelf te stichten gemeenschap, met vrijheden en rechten, altijd binnen de verbanningsgrenzen, doch met een terugkeerend besef althans hier op aarde niet voor altijd verdoemd te zijn.

Intusschen: deze ethische overwegingen behooren op het tweede plan te blijven, zij behoeven ons eigenlijk weinig te interesseeren. Ons gaat in de allereerste plaats ter harte het Nederlandsche volksherstel in de uitgebreidste beteekenis. En de opbouwende arbeid, die noodig is voor een practische verwezenlijking van dat herstel, kan onmogelijk met vrucht worden aangepakt, voordat die „handvol" misdadige verdwaasden, wier handelingen slechts gericht waren en zijn op machtswellust, opportunisme en vernieling, uit de sfeer van ons Nederlandsche gemeenebest definitief is verwijderd.

Geen herrijzend Nederland zonder toepassing van deze, voor de betrokkenen harde, doch rechtvaardige, en voor de gemeenschap verlossend werkende maatregel van deportatie!

Ter nadere uitwerking van deze aldus op ethische en staatkundige gronden volkomen verantwoorde deportatie-gedachte heeft zich in 1942 een commissie gevormd, bestaande uit de heeren *W. Bijlsma*, leeraar aan een Christelijk Lyceum te Arnhem; *J. Landzaat*, oud-planter en *G. L. Tichelman*, oud-bestuursambtenaar in Ned. Indië, conservator van de Afdeeling Volkenkunde van het Indisch Instituut, welke commissie zich later een aantal deskundigen toevoegde, t.w. de heeren *C. C. de Vries*, Majoor van het Ned. Ind. Leger b. d., *J. J. C. Grondhout*, planter, [redacted], [redacted] en ten slotte, na onze nationale bevrijding, *Jhr. Mr. Dr. W. H. Alting van Geusau*, oud-rechterlijk ambtenaar in Ned. Indië.

De plannen kregen zoodoende een vastere omlijning en uitwerking, waarvan het navolgende een proeve moge zijn.

HOOFDSTUK II

NADERE UITWERKING VAN HET DEPORTATIEPLAN

1. Beweegredenen

Kolonisatie, het op den achtergrond liggende doel van de deportatiegedachte, is een werk van grootschen omvang.

Zooals uit het hierboven geschetste overzicht bleek telt de geschiedenis weliswaar mislukkingen van kolonisaties, maar het blijft een feit dat een goed georganiseerde volksplanting een werk is van een langen termijn en dat ook toevallige en plaatselijke mislukkingen het uiteindelijk welslagen zeker niet behoeven te beletten.

Aangezien het ontbosschen, het plantklaar maken van bouwgrond, het inpolderen van moerassen, de wegenaanleg en de huizenbouw geheel of grootendeels door de dwangarbeid van de gedeporteerden zal worden bewerkstelligd, waaronder zich uiteraard deskundigen zullen bevinden op het gebied van de genoemde werkzaamheden, kunnen allerlei fouten uit het verleden vermeden worden en vervalt al dadelijk voor het grootste gedeelte de anders zoo belangrijke post voor werkloonen op de begrooting. Voorts kan, wanneer de kolonie zich eenmaal zelf van het noodige voorziet, met de mogelijkheid van uitvoer worden gerekend. Er zijn nog altijd graanmarkten in Nederland en boter- en kaasmarkten in Indonesië te veroveren, die nu in handen zijn van Canada, de Vereenigde Staten en Australië.

Verder is het zeker niet ondenkbaar dat, als eenmaal de vloek van het N.S.B.-merk op den langen duur wat vervaagt, er uit deze deportatie-kringen zich kolonisatie-kernen ontwikkelen die dusdanig bloeien, dat zij ook vrijwillige elementen uit het moederland tot zich gaan trekken. De in ons land steeds dreigende overbevolking zou zich in dat geval op een zeer gezonde en zakelijke wijze kunnen ontlasten, hetgeen te meer klemt, nu ook de Zuiderzee- en zelfs een eventueele Wadden-drooglegging slechts een zeer tijdelijke en onvolledige verlichting zouden beteekenen.

Aldus zou deze kolonisatie ten slotte niet alleen den levensstandaard van zeer velen kunnen verbeteren, maar ook het Nederlandsche element in Indonesië aanzienlijk kunnen versterken, hetgeen met het oog op de toekomstige ontwikkeling van de internationale politiek zeker niet ongewenscht mag heeten. Nu de algeheele verdrijving van de Japanners uit Indonesië een feit is geworden, zal dit laatste ongetwijfeld betrokken worden in een net van ideëele, staatkundige en economische factoren, waarbij ook de strategische posities van Nieuw Guinea en Suriname een zeer belangrijk aandeel zullen hebben. Hoe meer eenheid er zal zijn in de gezagsuitoefening in de overzeesche rijksdeelen, hoe beter ons prestige tegenover Engeland, Amerika en China bewaard zal kunnen blijven.

Het feit dat de Archipel nog ruimschoots mogelijkheden bood om nieuwe kapitalen te beleggen, remde de openlegging van de groote wouden in Nieuw Guinea en Suriname. Het particuliere kapitaal toch zoekt steeds de gemakkelijkste en de hoogste rendeering. Thans beschikt de Nederlandsche Regeering om te be-

ginnen over een zeker kapitaal in de arbeidskracht van „onvaderlandslievende schobbers". Laat Zij dit werkkapitaal, dat ons in elken anderen vorm slechts veel en slecht geld gaat kosten, toch onmiddellijk inzetten in een nationaal, internationaal en staathuishoudkundig alleszins verantwoorde onderneming. Het is nu *de* gelegenheid. Nu of nooit!

Deportatie van eenigen omvang als hierbedoeld, beteekent een novum in de wereldhistorie, inderdaad. Maar de motieven zijn dringend. Een dadelijke geldbelegging zal de ontsluiting van de bedoelde gebieden niet kunnen zijn. De cost moet hier voor de baet uitgaan. Maar die cost betreft een sociaal belang van de allereerste orde en de baet is ideëel, moreel en, hoogstwaarschijnlijk, ook commercieel op den langen duur verzekerd, aangezien zij in hoofdzaak een kwestie zal zijn van louter organisatorischen aard.

2. Gebieden

A. Suriname

Ontegenzeggelijk heeft dit land vóór, dat het op betrekkelijk korten afstand van het vaderland ligt en reeds een meer gevestigde samenleving bezit. Het is zoo groot als Java en Madoera samen en heeft een oppervlakte van een paar millioen ha., terwijl de gansche bevolking slechts 160.000 zielen bedraagt. Het grootste gedeelte daarvan woont in Paramaribo.

De bodem van Suriname bestaat vooreerst uit een vruchtbare maar zeer drassige kuststrook; dan komt de zoogenaamde „savannah", hoofdzakelijk uit zand bestaande en eindelijk komen de bergen, terwijl een

groot deel van den bodem met dichte wouden is bedekt. Een groot aantal vruchten en landbouwvoortbrengselen kan in Suriname met succes worden gewonnen. Toch zijn tot nu toe in den loop der jaren vele millioenen vergeefs aan Suriname ten koste gelegd: de Lawa-spoorweg, de bacoven- en rijstcultuur zijn mislukt, verbouw van cacao en goudwinning leverden weinig resultaat op.

Er is een kleistreek van minstens 30 km. breedte bij de Marowijne en nog een van 100 km. breedte aan de Corantijn. De „pegasse"-grond is daar uitstekend en het meest voor landbouw en veeteelt geschikt. Verder is ook heel goed bruikbaar de Commewijne-klei, de zuidelijke rivierkleistrook en het gebied van de benedenloop van de Saramacca. De moeilijkheid is dat zooveel land ingepolderd zal moeten worden. In de rivieren zijn veelal „soela's", kleine waterversnellingen, die als krachtbron goedkoop zouden kunnen worden ingeschakeld.

Het klimaat geeft veel kansen voor gezond wonen en wordt een bijzonder gunstig tropenklimaat genoemd. Verder is de oppervlakte grond die voor landbouwdoeleinden in gebruik is, nog klein, zoodat er een groote uitbreidingsmogelijkheid bestaat.

H. N. van Dijk legde de economische basis voor mechanisch gedreven middenstandsbedrijven in Nickerie en bracht de grondbewerking door machines terug tot 4 mandagen per ha., wat zeer opmerkelijk is, daar kleinbedrijven hiervoor 70 dagen vragen. Campbell in de Vereenigde Staten heeft het zelfs teruggebracht tot 1½ mandag per ha. in de grootbedrijven.

De zware mergelgrond, die aan de kust ligt, is

binnen drie weken na de bewerking uitgezuurd. Het best gewonnen product is de Patna-rijst, die ook voor Java gevraagd wordt, maar ook de cultuur van bananen, ricinus, citrus en tabak is zeer goed rendabel in Suriname. De resultaten door van Dijk medegedeeld in 1940 zijn bemoedigend.

Van de Fluvio-marinezône, groot 1.600.000 ha. zijn slechts 358.000 ha. direct geschikt voor bevloeiing en bebouwing, dadelijk plaats biedend voor een 45.000 personen. De meeste kans op succes hebben de streken liggende langs de Commewijne, Para, Cottica en de Surnaukreek.

Overigens valt het sterk te betwijfelen of Suriname in staat zou zijn om twee- of driemaal dit getal te ontvangen. Indien zulks *wel* het geval is, zou toch ook Nieuw Guinea moeten worden ingeschakeld, hetgeen dus op een verdubbeling van de expeditiekosten zou neerkomen. Het lijkt voorzichtiger, althans aanvankelijk, slechts met één deportatie-oord te beginnen en dan daarvoor een gebied te kiezen dat de ruimste mogelijkheden voor nadere uitbreiding in zich draagt. Van uit dit oogpunt gezien zou de deportatie naar Suriname dus pas in ernstige beschouwing kunnen worden genomen als vaststaat dat dit land *alle* te deporteeren personen zal kunnen voeden, of wel, dat het totaal aantal gedeporteerden niet grooter zal zijn dan eenige tienduizenden personen. Anderzijds zouden de onkosten voor transport zoowel van de gedeporteerden als van de noodzakelijke machines en derg. aanzienlijk minder bedragen indien met Suriname als deportatie-oord zou kunnen worden volstaan.

B. Nieuw Guinea

Als centrum van waaruit een aanvang met kolonisatie zou kunnen worden gemaakt komt het meest in aanmerking de hoofdplaats Manokwari, alwaar gebruik gemaakt kan worden van hetgeen op dit gebied reeds door het Ned. Ind. Gouvernement en door particulieren werd verricht. In de omgeving van Manokwari zijn 30.000 ha. onmiddellijk beschikbaar en nog iets als 100.000 ha. waarschijnlijk ook bruikbaar.

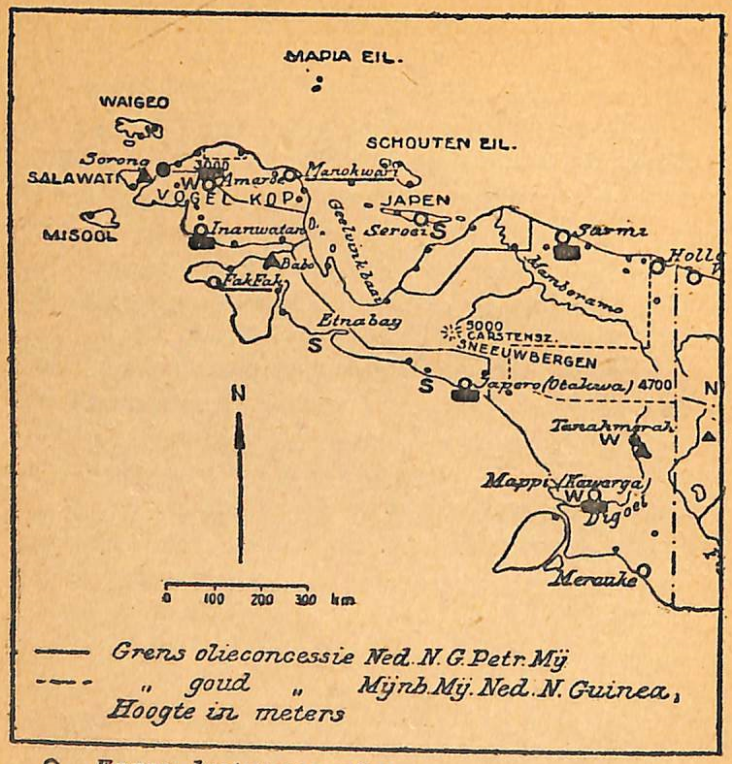
Redelijk vruchtbare gronden liggen in de Oro-vallei, bij de Carstens-toppen, boven het Rouffaer-gebied, langs de Balion-rivier, in het Swart-dal en ten Zuiden van de Doorman-top. Hier is overal maïs te verbouwen en kunnen grasvelden worden aangelegd.

Bij de Anggi-meren is een gebied van ongeveer 200.000 ha. met weinig moeite bruikbaar te maken. Het klimaat is goed, er heerscht geen malaria en er wonen weinig menschen. Er kan maïs, tabak en bruine boonen verbouwd worden.

Bij het Arfakgebergte liggen ook uitstekende terreinen. Het Centraalgebergte heeft eveneens een goed klimaat en meet ongeveer 62.500 km^2. Zeer vruchtbaar zijn de prachtige hoogvlakten bij de Wisselmeren.

Verder ligt nog goed terrein bij de Hoofdwaterscheiding. De waterkracht is hier groot en moet derhalve ingeschakeld worden.

Aan de Zuidkust ligt een groote vlakte, waarvan de grond drassig doch ook goed is. Hiervoor zou dus een inpolderingsplan gemaakt moeten worden, waardoor het malaria-gevaar ook zou verminderen. Het gebrek aan goed drinkwater is met de moderne Westersche

Europ bestuursposten
" " met een vliegveld
WO " " i/h binnenl. met
ldgs. gelegenh. voor watervliegtuigen
boven of onder o duidt aan:
bijgekomen van af 1935
bestuursassistententen
S = basis voor zeevliegtuigen
▲ nieuwe vliegvelden sinds '35

middelen gemakkelijk te verhelpen. Het bestaan van savannen wijst op kansen voor veeteelt.

Het aanvankelijk minder gunstige oordeel over de Dojo-vlakte, wat betreft de geschiktheid als kolonisatie-gebied, wijzigt zich ten goede.

Voorts komen vrijwel alle gebieden in de Vogelkop in aanmerking, uitgezonderd het Warsamsondal, in verband met langdurige en hooge inundaties. Het landschap Amberbakin is vulkanisch en vruchtbaar. Het Kebardal ligt slechts 24 km. landinwaarts en is 3000 ha. groot, terwijl het Karoondal 50 km. van Manokwari verwijderd ligt en 10.000 ha. groot is. In het laatste is waarschijnlijk erts aanwezig.

Rondom het Sentanimeer kan katoen verbouwd worden. Heel goed is ook de Dajao-vlakte, waar eventueel de werkkracht van 16.000 Papoea's zou kunnen worden ingeschakeld voor de zware ontginningen.

De haven is Tablanoesa, welke plaats internationaal zoo gelegen is, dat versterking van het Westersch element wenschelijk geacht moet worden.

Ook bij Merauke liggen geschikte gronden, waarop onmiddellijk begonnen zou kunnen worden; er heerscht weinig malaria.

Vanuit Hollandia zou men betere wegen kunnen aanleggen en rivieren kanaliseeren.

Resumeerende zien we, dat we de terreinen waar dadelijk of na korten tijd van voorbereiding met de kolonisatie begonnen kan worden, moeten samenbrengen in vijf districten, t.w.:

I. Manokwari met het Arfakgebergte, de Pravivlakte en de Anggimeren;

II. De Merenvlakte, de vruchtbare Orovallei, het Baliendal en het Swartdal;
III. het Centraalgebergte;
IV. Merauke;
V. Hollandia en het gebied om het Sentanimeer.

Het hoofdproduct bij Merauke is katoen, bij Manokwari maïs en bij Hollandia kapok. Maar in alle centra is ook vee- en pluimveeteelt mogelijk. Men moet uitgaan van de gedachte, dat ten slotte voor elk gezin een middel- of grootbedrijf noodig zal zijn. Daartoe moet elk perceel aanvankelijk minstens 25 ha. meten, met de mogelijkheid tot uitbreiding tot 50 ha. Indien de vestigingsplaatsen met zorg worden uitgekozen, het kolonisatiemateriaal nauwkeurig wordt onderzocht en gezorgd wordt voor uitstekende en deskundige leiding, zijn de mogelijkheden in Nieuw Guinea zeer weinig riskant te noemen. Weliswaar wordt een omvangrijk technisch apparaat vereischt voor de gestelde landbouwkundige doeleinden, doch vooral de naoorlogsche techniek zal in dit opzicht wonderen kunnen verrichten.

Uitvoer van hout is ook mogelijk. Bruikbare houtsoorten leveren de heuvelbosschen, doch de hoeveelheid valt tegen. Vooreerst kan al veel gekapt worden ten dienste van plaatselijke overheidswerken. De aanwezigheid van delfstoffen en aardolie blijft voorloopig een open vraag.

3. *Instelling en taak van een directorium en bestuursorganen*

De Regeering benoemt een administratief *directorium,*

uit drie personen bestaande, waarvan een als voorzitter fungeert en dat zich een viertal deskundigen toevoegt t.w. een landbouwkundige, een medicus, een militair en een jurist. Dit directorium treft alle regelingen en onderhoudt de verbindingen, eenerzijds met de Regeering, anderzijds met de deportatiegebieden en stelt de voordrachten op voor de staven van de leiding, die mede door de Regeering worden benoemd.

De voorzitter is belast met de dagelijksche leiding, teekent de stukken, ontvangt politiegezag en heeft het commando over de bewaking.

Het directorium zetelt in Nederland en heeft onder zich:

a. de plaatselijke leiding in Suriname;
b. de plaatselijke leiding in Nieuw Guinea;
c. de leiding van de transporten.

De leiding onder a. en b. bestaat uit:

a. een administrateur;
b. deskundigen voor:
bewaking;
medische en hygiënische verzorging;
administratie, financiën, voeding;
industrie en huizenbouw;
ontginning;
wegenbouw;
irrigatie.

De leiding onder c. bestaat uit:

1. een chef voor de bewaking;
2. een chef voor de voeding.

Aan deze drie hoofdleidingen worden de noodige aanvullende krachten toegevoegd.

4. Instelling en taak van een oriënteeringscommissie

Het lijkt gewenscht een oriënteeringscommissie vooruit te zenden met uitgebreide volmachten tot het treffen van voorbereidende maatregelen. Deze commissie dient te bestaan uit:

1. een *landbouwkundige* met speciale ervaring in tropisch bodemonderzoek en cultuurmogelijkheden;
2. een *ingenieur*, deskundig op het gebied van wegenaanleg en bruggenbouw, watervoorziening, transport, enz.;
3. een *medicus*, met tropenervaring, ter beoordeeling van de gezondheidstoestand ter plaatste en de te nemen maatregelen in verband met hospitaal- en barakkenbouw, drinkwatervoorziening, enz.;
4. een *militaire deskundige*, voor de terreinkeuze uit een oogpunt van doeltreffende bewaking, beveiligingsmaatregelen, enz.;
5. een *houtvester*, ter beoordeeling van de diverse houtsoorten;
6. een *deskundige op veeteeltgebied*.

Deze commissie staat onder leiding van een lid van het directorium, welk lid ten deze de onderlinge gedachtenwisselingen zal hebben te coördineeren en eventueel uiteenloopende inzichten in grensgebieden, waar de onderscheidene diensttakken elkaar raken, tot een harmonische oplossing zal hebben te brengen.

De hoogste bestuursambtenaar ter plaatse zou adviseerend lid van deze commissie kunnen zijn.

De commissie reist zoo spoedig mogelijk en per snelste gelegenheid, dus per vliegtuig, naar het deportatiegebied. Op doortocht naar Nieuw Guinea zal een drietal weken op Java worden doorgebracht met het voeren van besprekingen met departementen en particulieren, met het aantrekken van ontbrekend personeel en andere medewerkers.

De werkzaamheid van de commissie draagt niet het speciale karakter van een onderzoekings-onderneming. Toch zal natuurlijk aan het vraagstuk van de terreinkeuze geruimen tijd besteed moeten worden, aangezien de geschiktheid van de eerste plaats van vestiging van te groot belang is om daar niet alle zorg aan te besteden.

Het betreft hier een keuze uit terreinen die reeds eerder bezocht werden, zoodat geen bijzondere expedities noodig zijn, doch slechts tochten naar tevoren bekende doelen zullen moeten worden gemaakt, natuurlijk onder voldoende militaire dekking.

Aan de hand van hare bevindingen ter plaatse stelt de commissie een rapport op ter overlegging aan het directorium. Hare volmachten moeten haar evenwel in staat stellen om de noodige orders te geven tot het reeds doen aanvangen met de voorbereidende werkzaamheden. Bij vertrek uit Holland dient dus in beginsel vast te staan *dat* er een deportatie-kolonie gesticht zal worden. En als naar het oordeel van de commissie de goede voorwaarden daartoe in Suriname of Nieuw Guinea aanwezig zijn, is hiermede over de stichting van de kolonie ter bestemder plaatse beslist. Op de terugreis kan dan een uiteindelijk en omstandig plan, aan de hand van de ter plaatse verzamelde ge-

gevens, worden opgemaakt, vergezeld van een uitgewerkte begrooting.

5. Wie worden gedeporteerd?

Uitgaande van de overweging dat de aanwezigheid in het vaderland van hen die zich land en volk onwaardig hebben getoond, op welke wijze en door welke oorzaak dan ook, als een blijvend essentieel en potentieel gevaar voor de gemeenschap moet worden beschouwd, zal de wet de deportatie moeten regelen van al diegenen, door wier toedoen Nederlanders in de macht van Duitschers zijn geraakt en verder daarvoor in aanmerking komende zwarte handelaren, collaborateurs, profiteurs, enz.

Die wet moet aan de Regeering de bevoegdheid toekennen om het rechtsmiddel van deportatie toe te passen op al die personen die daartoe in de termen vallen. Als regel zal de deportatie onvoorwaardelijk en voor het geheele leven van de betrokenen gelden, met een onafscheidelijk daaraan verbonden dwangarbeid voor tenminste vijf jaren. Deze termijn zal bij wangedrag op voorstel van het directorium kunnen worden verlengd, terwijl bij goed gedrag daarna een vergunning zal kunnen worden verkregen om als kolonist-geïnterneerde te worden beschouwd, met een zekere bewegingsvrijheid binnen de interneeringsgrenzen.

Terugkeer naar het vaderland moet niet zonder meer uitgesloten worden geacht: de aard van deze ingrijpende operatie verzet zich weliswaar tegen elke „zachte-heelmeesters-tactiek", doch er zijn te veel nuances in de motieven, waarom onze verdwaalde medeburgers zich in de strik van de N.S.B. hebben laten vangen, om alles te kunnen samenvatten in het woord „verraad". Aange-

nomen kan worden, dat een vrij groot aantal lichte gevallen, na een straftijd in Nederland, in aanmerking komt om weer, misschien met behulp van een daartoe speciaal in het leven te roepen her-opvoedings-instituut, in de vrije Nederlandsche samenleving terug te keeren. Aan deze groep ware eventueel toe te staan zich *vrijwillig* bij hun lotgenooten voor Nieuw-Guinea of Suriname aan te sluiten.

De te deporteeren personen worden in drie groepen onderscheiden:

a. gezinnen;
b. mannen buiten gezinsverband;
c. vrouwen buiten gezinsverband.

Kinderen kunnen tot den leeftijd van 16 jaar bij de moeder blijven.

Zoodra de desbetreffende vonnissen kracht van gewijsde hebben bekomen, worden authentieke afschriften door de griffies aan het directorium gezonden, dat in verhouding tot de beschikbare scheepsruimte de verschillende groepen indeelt in de transporten.

6. Hoe geschiedt het transport?

Reeds vóór de ontvangst van het rapport der oriënteeringscommissie kan een begin gemaakt worden met de regeling van het eerste transport, zoodat zeer spoedig na terugkeer van de commissie een duizendtal ongehuwde mannen, vergezeld van de leiding, de bewaking en het assisteerend personeel kan worden overgebracht middels tot dat doel door de Regeering gerequireerde schepen, liefst troepen-transporteurs. Tegelijk met dit eerste transport gaan mede de noodzakelijke bouw- en ontginningsmaterialen en -machines benevens al datgene

wat voor een pioniersbedrijf onontbeerlijk geacht moet worden. Het in gereedheid brengen van de huisvesting der gedeporteerden moet zooveel mogelijk aan henzelf worden overgelaten, zoodat al dadelijk bij dit eerste transport ook hiermede rekening gehouden zal moeten worden. De medici, de landbouwkundigen, de geografen en de ingenieurs onder de gedeporteerden komen mede door hun vakkennis, die goede diensten kan bewijzen, dadelijk voor uitzending in aanmerking. Ook timmerlieden, houtbewerkers, monteurs en electriciëns zijn het eerst aan bod.

Alles tezamen lijkt een duizendtal min of meer geschoolde en goed geoutilleerde arbeiders wel voldoende voor het eerste ontginningswerk en het bouwen van primitieve doch bewoonbare verblijven voor bijvoorbeeld 5000 personen. Zoodra die verblijven gereed zijn kunnen de geregelde transporten plaats hebben, waarbij telkens het benoodigde wordt meegenomen.

7. *Werkzaamheden der gedeporteerden*

Grondgedachte van het werkprogram is natuurlijk de zelfverzorging; export van een eventueel surplus is van later zorg.

In Suriname zijn de rivieren en kreeken over het algemeen vrij goed bevaarbaar, zelfs voor schepen met middelmatige diepgang, zoodat wegenbouw aldaar niet allereerst ter hand genomen behoeft te worden. Bovendien liggen de meeste geschikte gebieden in Suriname wel langs de rivieren.

In Nieuw Guinea staat de zaak anders. Daar Manokwari, Merauke en Hollandia reeds bewoond zijn en daardoor voor kolonisatie eenige voordeelen bieden, zal

men van hieruit wegen moeten aanleggen naar de voor landbouw en veeteelt geschikte gebieden. Dit zijn dan voor Manokwari wegen naar:

1. het vulkanische gebergte met de bergdalen;
2. de Kebar-Karoon vlakte;
3. de vlakte, groot 10.000 ha., 50 km. van Manokwari;
4. de kleinere vlakte, groot 2000 ha., 6 km. van die plaats.

Om bij de Anggimeren te komen moet een weg gebaand worden van 25 km. vanaf de Geelvinkbaai.

Van Hollandia moeten wegen leiden naar het Sentanimeer, het Cycloopgebergte en de Dajaovlakte.

Om de Merenvlakte te bereiken kunnen meerdere tracé's worden uitgezet langs de Wapagorivier en de Mamberano. Hier wordt het vervoer te water zoo lang mogelijk vastgehouden.

Ten slotte rest nog een weg aan te leggen van de Etnabaai naar het Centraalgebergte. Deze weg voert door een moerasstreek met malaria; doch hij is belangrijk en noodzakelijk.

De in den oorlog verschenen technische hulpmiddelen zullen ongetwijfeld de wegenaanleg ten goede komen, doordat zij het werktempo aanmerkelijk zullen versnellen en daardoor ook de kansen op infectie met ziektekiemen zullen beperken.

Tegelijk met het aanleggen van de wegen kunnen de terreinen plantklaar gemaakt worden, met dien verstande dat aan de eigen voorziening de voorkeur wordt gegeven boven de wegenaanleg.

Het spreekt vanzelf dat de wegen, althans de hoofd-

wegen, moeten worden geasphalteerd en breed genoeg voor minstens drie voertuigen moeten zijn.

8. Levenswijze, behuizing, huisraad, gereedschap, enz.

De levenswijze der gedeporteerden moet op militairen grondslag en dus streng tuchtrechtelijk geregeld worden. In het oog dient echter te worden gehouden dat de deportatie-kolonie weliswaar een *straf-* doch daarom nog niet een *kwel*kolonie mag worden. Een verrader kan eenerzijds als een misdadiger, anderzijds ook als een gederailleerde, een „verblinde" psychoticus worden beschouwd, voor wie in het vaderland inderdaad geen plaats meer zal zijn, doch die daarginder op den duur zonder bezwaar in staat mag worden gesteld door werken en nog eens werken zichzelf een eenigszins menschwaardig bestaan te verschaffen in een door hemzelf van grond af op te bouwen gemeenschapsverband.

In verband met de voorgenomen mechanisatie verdient het aanbeveling zoo spoedig mogelijk te beginnen met den bouw van kleine electrische centrales, gedreven door benzine-motoren of gasgeneratoren, of nog liever door waterkracht.

Daar de kinderen onder de 16 jaren bij de moeder blijven en het gezinsverband zoo weinig mogelijk moet worden aangetast, is het bouwen van eengezinswoningen noodzakelijk. De ongehuwden kunnen het best worden ondergebracht in barakken, plaatsgevend telkens aan 100 personen, waarbij natuurlijk scheiding der geslachten in acht genomen zal moeten worden.

Aangezien de gebouwen volgens een bepaald model worden opgetrokken, kan gemakkelijk worden nagegaan welke materialen uit Patria betrokken moeten worden

en welke ter plaatse beschikbaar zijn. Het ligt voor de hand die soorten van behuizingen te kiezen welke zooveel mogelijk zijn aangepast aan de plaatselijke mogelijkheden (gaba-gaba, atap). De bewakingstroepen worden ook ondergebracht in eengezinswoningen en barakken.

Wat betreft de voedselvoorziening kan het voor de gedeporteerden mede te nemen voedsel in de eerste plaats bestaan uit overtollig, nog deugdelijk oorlogsvoedsel. De eerst uitgezonden ploeg van 1000 man kan ook dadelijk de noodige maatregelen treffen om snelrijpende gewassen met de meeste voedingswaarde te kweeken. In verband met den tijd die noodig is voor den aanplant dier voedingsgewassen dient aanvankelijk voedsel voor ten minste een jaar medegenomen te worden.

Gerekend zal moeten worden op den bouw van school- en kerkgebouwen, winkels en ontspanningslokalen. Ook het zoo spoedig mogelijk inrichten van een zwembad is een gebiedende eisch. Benoodigdheden voor sport en athletiek moeten worden meegebracht. Voor algemeene ontwikkeling zijn noodig: eenige piano's, radiotoestellen en een bibliotheek; voor ontspanning: gramofoons met platen, gezelschapsspelen, eenige biljards, enz.

Voor den bouw van woningen enz. gebruikt men het hout uit de bosschen, waarvoor verplaatsbare houtzagerijen noodig zijn. Over de bruikbare houtsoorten kan men zich ter plaatse beter beraden. Verder zullen nog noodig zijn: een zuivelfabriek en een maalderij, een steenfabriek, een timmerfabriek en een kunstmestfabriek, almede opslagplaatsen. Het beste is een „jarenplan" op te stellen voor elk centrum of dis-

trict afzonderlijk, met vermelding van het noodige aantal landbouwmachines, motoren, pompen, vracht- en vee-auto's, zaai- en pootgoed, kortom, van al het moderne boerengerei, dat dient om een landbouwbedrijf in stand te houden.

Met het eerste transport komen mede de materialen en de machines voor het maken van de behuizing van 1000 gedeporteerden en voor de huisvesting van 200 man bewakingstroepen.

Bedden- en linnengoed, eetgerei en toiletartikelen worden door de gedeporteerden zelf medegenomen, alsmede een deken per persoon. Het verdere huisraad kan beter ter plaatse worden aangemaakt. Groote kookpannen en bakovens voor brood zijn noodzakelijk. Uniforme tropenkleeding kan later aan de gedeporteerden worden verstrekt.

Ter zake van onderwijs en godsdienstige verzorging zou wellicht een regeling getroffen kunnen worden met de missie en de zending.

9. Bewaking

Bij een totaal aantal deelnemers van ongeveer 100.000 man, kinderen en vrouwen inbegrepen, zal een bewaking noodig zijn van ongeveer 2000 man. Deze bewaking is militair en staat uiteraard ook onder militaire leiding. Zij zal moeten rouleeren aangezien men de militairen en hun gezinnen niet mag bloot stellen aan de gevaren, die ontegenzeggelijk zijn verbonden aan een langdurig verblijf in moerasstreken en aan de ontginningswerkzaamheden.

Onder voorbehoud van modernere opvattingen die zich eventueel zouden kunnen openbaren, is de begin-

sterkte van het bewakingsdetachement te stellen op een compagnie, bestaande uit een staf van vier secties. De officieren en manschappen van deze compagnie, in totaal uitmakende ongeveer 200 man, moeten het eerste transport vergezellen, volledig uitgerust met een bewapening van 15 lichte mitrailleurs, 200 karabijnen, 100 automatische pistolen, 220 klewangs, enz., tropenkleeding, reservekleedingsmagazijn, keukeninventaris, officiers- en onderofficiersmess.

Zoolang niet beschikt kan worden over een militaire keuken, kan gebruik gemaakt worden van een paar keukenwagens en een paar filterwagens, zooals die bij het K. N. I.-leger in gebruik waren. Een munitievoorraad voor drie maanden gaat ook met het eerste transport mede. Verder verdient het aanbeveling tegelijk ook mee te nemen: een motorboot, twee motorrijwielen met zijspan en 200 rijwielen, alsmede gereedschappen, grondstoffen en reserve-onderdeelen voor een geweermakersatelier, een rijwielreparatie-inrichting en een zadelmakerij. Voor de administratie zijn noodig schrijfmachines met toebehooren.

10. Toekomstperspectieven

Voorloopig is het doel van de geheele onderneming het stichten van een deportatie-strafkolonie. Evenwel kan aan de gedeporteerden, wier dwangarbeidsstadium is geëxpireerd, de mogelijkheid worden geopend, indien zij een blanco-strafregister hebben en ook uit anderen hoofde daarvoor geschikt zijn, een eigen landbouwbedrijf ter plaatse te verkrijgen. Hiertoe zou dan van Regeeringswege desnoods eenige financieele steun in den vorm van een renteloos voorschot kunnen worden ver-

leend. Dit vooruitzicht zou tevens uitstekend kunnen werken op de algemeene gezindheid en een prikkel zijn om zich tijdens de dwangperiode zoo goed mogelijk te gedragen.

Op deze wijze zouden *kernen* kunnen worden gevormd die weliswaar niet geheel vrij zijn te noemen doch alleszins redelijke levensvoorwaarden bieden aan volksvijanden, die — en dit zij dan hun, voorwaar niet geringe straf! — gedurende hun gansche verdere leven het onteerend merk van de deportatie in hun ziel zullen voelen branden.

Voor de minderjarige gedeporteerden en de tijdens de deportatieperiode geboren kinderen zullen waarborgen moeten geschapen worden, dat deze jeugd niet besmet wordt met „nieuwe-orde" gedachten. Aangezien die waarborgen in de deportatie-omgeving bezwaarlijk zullen kunnen worden gevonden, zelfs al zou men speciale onderwijzers met het onderwijs belasten, lijkt het wenschelijk de kinderen van gedeporteerden, die zulks mochten verlangen, vanaf een bepaalden leeftijd, b.v. 12 jaar, voorgoed aan de deportatie-omgeving te onttrekken en in den vreemde of in het vaderland te doen opvoeden. Over deze netelige kwestie is echter verschil van inzicht mogelijk en zij komt voorloopig ook zeker nog niet aan de orde.

Aannemende, dat elke boer, nadat de voorschotten zijn terugbetaald, het eigendomsrecht verkrijgt over een gebied van 25 ha., hetwelk zoo gelegen is, dat het door verdere ontginning van de achter deze perceelen gelegen gebieden, b.v. tot 50 ha. kan worden vergroot, zou men b.v. een complex van 500 gezinnen in dorpsverband kunnen omvatten, waarbij dus ongeveer

25.000 ha. gronds zou zijn betrokken. Ook voor die kolonisatie-kernen echter houde men streng vast aan het principe dat alle handenarbeid „blank" moet blijven, uitgezonderd misschien wat betreft de wegenaanleg en de openlegging van zwaar oerwoud, waarvoor men desnoods inheemschen zou kunnen inzetten.

Heeft men eenmaal eenige van deze blanke dorpen bijeen, dan doemen weer nieuwe perspectieven op in den vorm van verdere openleggingen, havenaanleg en -verbetering, inpoldering, kanaliseeren van rivieren en het beginnen met nieuwe cultures.

Wat dit laatste betreft is het de taak der Regeering een dusdanige gedragslijn te volgen dat de komende onderzoekingen en ontginningen door mijnbouw- en petroleum maatschappijen niet in conflict komt met de belangen der deportatiekolonie. Begin 1934 werd opgericht het „Nieuw Guinea Comité", dat zich tot doel stelde het bevorderen van de ontwikkeling van Nederlandsch Nieuw Guinea. Zitting daarin hadden voornamelijk vertegenwoordigers van groote ondernemingen. De kolonisatie als zoodanig viel niet binnen het kader van de werkzaamheden van dit Comité. Indien de groote bedrijven derhalve gebruik zouden maken — hetgeen zeer waarschijnlijk is — van ingevoerde Aziatische werkkrachten, zou tevoren goed en degelijk moeten vaststaan dat deze na afloop van hun verbintenis niet blijvend op of nabij de Nederlandsche deportatiegebieden zich zouden kunnen vestigen. Het gevaar van het „arme blankenvraagstuk" als in Zuid-Afrika moet tot elken prijs worden vermeden. Gedurende de jaren, dat het gezonde, hooger gelegen binnenland van Nieuw Guinea toegankelijk wordt gemaakt, is het gewenscht,

dat geen Aziatische werkkrachten grondrechten verkrijgen, waardoor de toekomst van de Nederlandsche kolonisatie in het gedrang zou komen.

In 1919 werd Nieuw Guinea tot afzonderlijke Residentie verheven, doch het beoogde doel, betere ontwikkeling, werd niet bereikt wegens ongeschikt personeel in de lagere rangen, gebrek aan voldoende voorbereiding en contrôle en overhaaste invoering van allerlei maatregelen, dit alles gepaard aan de sterk terug loopende conjunctuur. Het plotseling overlijden van den Resident werd als een gelegenheid beschouwd tot opheffing van Nieuw Guinea als zelfstandig Gewest.

Dat Australisch Nieuw Guinea het Nederlandsche gedeelte in ontwikkeling verre vooruit is, komt vooral door de aanwezigheid van een gouverneur met een reeks medewerkers, zoodat men in staat is op korten termijn alle mogelijke zaken te beslissen. Het wederinstellen van een Residentie Nieuw Guinea is op den duur onvermijdelijk, wil men in staat zijn ter plaatse gezag uit te oefenen en aan exploitatie en kolonisatie afdoende voorlichting geven.

R. H. Cohen, aan wiens artikel in het Haagsch Maandblad van Maart 1935: „Nederland en Nieuw Guinea" veel van het bovenstaande is ontleend, besluit aldus: „Het Nederlandsche volk en zijne Regeering toone dus de kracht en het doorzettingsvermogen om deze grootsche nationale taak aan te vatten, zij het niet dan na degelijke voorbereiding. Een dergelijke kans om het vraagstuk van ons bevolkingsoverschot van lieverlede op te lossen, — en, zouden wij erbij willen voegen, ons bevolkings*uitschot te loozen!* — komt vermoedelijk nimmer weer."

HOOFDSTUK III

HYGIENISCHE TOESTANDEN EN MEDISCHE VERZORGING IN DE DEPORTATIEGEBIEDEN

De strijd tegen de specifiek tropische ziekten kan vooral in Nieuw Guinea met veel kans op succes gevoerd worden, omdat de inderdaad onhygiënisch levende inheemsche bevolking van dit land zeer dun gezaaid is. Bovendien zijn de meeste der genoemde gebieden juist gekozen omdat hun klimaat gunstig afwijkt van de andere. Een van onze bekendste deskundigen op het gebied van de malariabestrijding is van meening dat door het baanbrekende medisch-hygiënische werk van de laatste tientallen jaren de meeste kiemen der tropische ziekten zijn ontdekt en met succes bestreden, zoodat het zelfs te betwijfelen is of kolonisatie in een tropisch *kust*klimaat nog schadelijk is te achten. Een feit is het echter dat het tropische klimaat in het algemeen zwaar drukt op den Nederlander, zoodat het de voorkeur verdient aanvankelijk een woonplaats te zoeken op een hoogte van ongeveer 1000 meter. Later kan dan naar lagere gebieden worden afgedaald. Doch dit wil geenszins zeggen, dat die zwaardere druk niet best zou zijn te verdragen bij een hygiënische en aan de speciale eischen van het tropische klimaat aangepaste levenswijze. Door een streng doorgevoerd hygiënisch toezicht kunnen geheele bevolkingsgroepen binnen de keerkringen gedurende zeer langen tijd volkomen gezond

worden gehouden. Weliswaar bestaat er geen wetenschappelijke zekerheid omtrent de lichamelijke en geestelijke veranderingen, die het klimaat in de tropen bij toekomstige inheemsche generaties van blanken zal teweegbrengen, doch Prof. van Wulfften Palthe kwam na een tienjarige studie van den tropeninvloed tot de stellige overtuiging dat het overgroote deel der Europeanen in de tropen in volledige gezondheid en welbevinden kan leven en blijven leven.

De moderne saneeringsmaatregelen zijn in staat ook in erkende malaria-gebieden de malaria geheel of bijna geheel te doen verdwijnen. Dit is b.v. in Brazilië bewezen. Ook worden er nog steeds nieuwe doeltreffende bestrijdingsmethoden tegen de voornaamste tropenziekten gevonden. Het is dus al weder vrijwel alleen een kwestie van voldoende organisatie. Naast de parasitaire ziekten zullen de medici ook de vrij veel voorkomende neurasthenie hebben te bestrijden, en wel voornamelijk door daarvan de oorzaken weg te nemen als: heimwee, eenzaamheid, gebrek aan bezigheid. Afwering van inheemsche werkkrachten en kolonisatie in dorpsverband zijn daartoe de aangewezen middelen.

Voorts moet aan alle gedeporteerden eenige kennis worden bijgebracht inzake ziektenoverbrengende insecten alsmede eenig hygiënisch besef.

Het is niet goed mogelijk zich thans reeds uit te spreken over een volledig organisatie-plan aangaande een medische dienst in den ruimsten zin des woords, d.w.z. met besturend orgaan, ziekenvervoer, ziekenhuizen, poliklinieken en daaraan verbonden administratief, medisch en verplegend personeel en daartoe behoorend materiaal, zoolang niet, althans in grove

lijnen, uitspraak is gedaan over het te volgen werkprogramma.

De medische organisatie zal rekening hebben te houden met klimaat, omgeving, grootte en samenstelling der te werk gestelde groepen, onderlinge afstand dier groepen en den aard van het werk.

De maatregelen te treffen ten aanzien van de eerst uit te zenden groep zijn beter te overzien. Hiervoor dienen uitsluitend gekozen te worden gezonde, mannelijke personen in den leeftijd van 18—35 jaar, die gekeurd zijn en ingeënt tegen typhus, paratyphus, pest, cholera en pokken. Indien deze groep niet grooter is dan 3000 man kan zij door een arts voldoende medisch verzorgd worden. Deze arts moet zelf gezond zijn, eenige chirurgische en interne en voldoende tropenervaring bezitten. Gedurende de reis kan deze arts cursussen geven over tropenhygiëne en hoe men drinkwater en voedsel dient te behandelen en uitwerpselen te verwijderen. Ook een oppervlakkig onderricht in de handgrepen der E.H.B.O. is gewenscht.

Meegenomen worden de benoodigdheden behoorende bij een laboratorium voor bloed-, urine- en faecesonderzoek, een volledige apotheek, instrumenten voor kleine operaties (wonden, herniae, appendicitis), geneeskundige boeken, 20 bedden met verpleegmateriaal en twee mannelijke hulpkrachten met ervaring op het gebied van verpleging, techniek en laboratoriumonderzoek.

Een der belangrijkste punten, waarover thans reeds oriëntatie mogelijk is betreft de vraag welk medisch personeel de overige emigranten zal verzorgen en wanneer dit personeel zal vertrekken.

Daar de gedeporteerden Europeanen zijn, kunnen wij als richtsnoer voor het kiezen van het medisch personeel nemen de toestanden zooals die in Indonesië heerschten vóór 1941, maar dienen wij ons meer te houden aan de in het Europeesche deel van het Rijk bestaande verhoudingen van vóór 1940.

Op een bevolking van ongeveer negen millioen zielen waren er toen 7450 artsen, van wie er 3405 algemeen arts en 1415 specialist waren. Buiten beschouwing blijven hierbij de rustende artsen, de louter administratief werkzamen en de fabrieks- en contrôleartsen. In de specialismen chirurgie, interne geneeskunde en zenuwziekten waren ongeveer 250—300 artsen werkzaam, in het specialisme vrouwenziekten en verloskunde ongeveer 200 en in de specialismen oog-, oor-, neus-, keel-, huid- en kinderziekten ongeveer 150 artsen.

Daar de emigranten over het algemeen niet zullen behooren tot invaliden en ouden van dagen zouden zij uit dien hoofde minder medische hulp behoeven dan uit het hierboven medegedeelde zou voortvloeien. Hier moet men echter tegenoverstellen dat zij, wat hun werk aangaat, ongeoefend zijn en bovendien niet gewend aan het klimaat. Ook moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat zij in groepen op grooten afstand van elkaar verwijderd te werk worden gesteld. Om al deze redenen zal het aantal artsen verhoudingsgewijs niet belangrijk lager kunnen zijn dan hier in Nederland.

Het zal daarom noodig zijn over elke 2000 zielen een algemeen arts aan te stellen, over 30.000 zielen minstens een chirurg, een internist en een zenuwarts; over 60.000 zielen minstens een laboratoriumarts. Het verdient aanbeveling dit medisch personeel zooveel mogelijk

uit de gedeporteerden zelf te kiezen, terwijl het noodzakelijk lijkt, dat al deze artsen zich reeds bij het tweede transport aansluiten, gesteld dat dit transport ongeveer 10.000 man zou omvatten.

Zoodra de eerste vrouwen emigreeren moeten ook een vrouwenarts en verpleegsters worden uitgezonden.

HOOFDSTUK IV

FINANCIEELE ASPECTEN VAN HET DEPORTATIEPLAN EN SLOTBESCHOUWING

Ofschoon met het oog op de huidige onzekere monetaire verhoudingen geen enkele begrooting kan worden opgemaakt, is de opzet van het hiervoren geschetste plan zoodanig, dat de economische ondergrond van de deportatiegedachte in elk geval op den duur ontlastend op de algemeene landsbegrooting zal gaan werken. De huisvesting, bewaking, voeding en verzorging van onze befaamde „handvol" verraders hier te lande zou een sommetje vergen, dat eveneens thans nog niet zelfs maar in globale cijfers, is aan te geven, doch dat ongetwijfeld een schrikbarende millioenennota zou vormen die onze belastingen op een even zware als ergerlijke wijze zou opvoeren. Ergerlijk vooral omdat wij, na alles wat wij van deze „heeren" ondervonden hebben, nu ook nog voor geruimen of onbepaalden tijd hun aller rustige „levenspositie" zouden hebben te bekostigen. Dit denkbeeld is dermate stuitend en verwerpelijk, dat wij geneigd zijn er zelfs nog iets meer voor over te hebben als wij daarmede de zekerheid zouden kunnen krijgen dat er althans eenigszins van een vergelding voor al het leed dat zij over ons volk hebben gebracht, zou kunnen worden gesproken.

Met de deportatiegedachte nu bereiken wij deze eisch volledig. Het transport en de eerste vestiging in het deportatiegebied vergt slechts een extra som ineens, welke echter niet eens zoo bijzonder hoog behoeft te

zijn, terwijl wij daarmede tevens de zoo gewenschte afvoering betalen van schadelijke en gevaarlijke volkselementen.

Zoodra de huisvesting en de ontginningen daarginds gedurende een paar jaren hun beslag hebben gekregen, zullen de algemeene onkosten voor voeding al dadelijk sterk dalen, omdat dan de voedingsgewassen reeds kunnen gaan produceeren, terwijl ook de eischen van behuizing en de geheele levenswijze der gedeporteerden daarginds uiteraard aanzienlijk minder vaste lasten medebrengen dan hier te lande.

Het is op goede gronden te verwachten dat de deportatiekolonie — mits zij blijve onder bekwame, deskundige en voortvarende leiding — zich na 5 of 6 jaar vrijwel geheel zal kunnen bedruipen, terwijl bovendien de mogelijkheid van uitvoer van een surplus aan culturen zeker ook geen hersenschim is te noemen.

Dat hier te lande ook werkgelegenheden te vinden zijn die door onbetaalden arbeid van gevangenen zijn te verwerkelijken — ik denk b.v. aan Duindorp — doet niets af aan de deportatiegedachte. Er zal immers allicht een aantal lieden om gezondheids- of andere redenen niet voor deportatie in aanmerking komen. Welnu, stel de werkkrachten van *deze* lieden dan in dienst van den wederopbouw in Nederland, maar zendt de groote hoop — verreweg de meesten zullen de keuringen voor de tropen wel goed doorstaan — naar Nieuw Guinea en Suriname.

De kerngedachte ten aanzien van alle te deporteeren personen blijve: zoo*veel* mogelijk en zoo*ver* mogelijk weg met hen!

En hiermede is dan een schema ontvouwd van een

onderneming die grootschheid van vinding paart aan eenvoud van opzet en doeltreffendheid van uitvoering. Het maakt er allerminst aanspraak op feilloos te zijn; integendeel: veranderde omstandigheden kunnen noodzaken een geheel anderen weg te bewandelen. Aan het directorium moet een groote mate van vrijheid gelaten en verzekerd worden. De bevindingen ter plaatse kunnen zoowel in positieven als in negatieven zin uitvallen en vele verwachtingen kunnen eenerzijds beschaamd, anderzijds op volkomen verrassende wijze overtroffen worden.

Volgens zeer recente berichten is b.v. Hollandia van een armzalig dorp aan een eenzame baai van Nieuw Guinea's Noordkust geworden tot een moderne kampstad van 150.000 inwoners, met 120 km. eerste-rangs verkeerswegen, vijf telefooncentrales, drie vliegvelden, een haven met tien steigers voor oceaanschepen met grooten diepgang, waar vaak 200 schepen tegelijk gemeerd liggen. Dergelijke verbluffende herscheppingen kunnen natuurlijk ook de wijze waarop en de snelheid waarmede in het achterland gekoloniseerd zal worden, uitermate gunstig beïnvloeden. De voortvarendheid, waartoe een dergelijk groeiproces uitnoodigt, moge zij niet ontaarden in overhaasting en oppervlakkigheid. Wel is er een dringende behoefte aan spoedige beslissingen, wel zou er gevaar kunnen ontstaan bij gebrek aan voortvarendheid, doch bezadigdheid, rustig overleg en weloverwogen organisatie-talent moeten de teugels vast in handen houden.

Het deportatieplan is staatkundig gewenscht, sociaal aangewezen en economisch verantwoord. Bovendien ondervangt het de bezwaren, die van verschillende zijden

worden gevoeld tegen toepassing van de doodstraf. Men moge de doodstraf beschouwen als een *straf*, wat zij ongetwijfeld *niet* is, dan wel als een zelfbeschermingsmiddel van den staat — in het volkomen onherroepelijke en ruwe van deze uiterste maatregel ligt, naar den maatstaf van een geestelijke en cultureele beschaving, inderdaad iets barbaarsch, iets dat ons onmiskenbaar zou verlagen tot de sfeer van het thans zoo onomwonden en terecht veroordeelde totalitaire absolutisme, vooral nu er even onmiskenbaar een menschelijke en, uit sociaal oogpunt, even veilige weg openstaat.

Ook de twijfelvraag: Moeten Suriname en Nieuw Guinea worden opgescheept met de vloek van een deportatie-kolonie? kan gemakkelijk ontzenuwd worden.

Immers: De deportatiegebieden zijn thans nog „woest en ledig"; sinds de grijze oudheid wachten zij op een toovenaar die het *„aperire terram pluribus"*, het openleggen van het land voor velen, over hen uitspreekt. Laten wij Nederlanders met het oog op de hevige buitenlandsche belangstelling in die woeste wouden, waar geen particulier kapitaal zich ooit voor heeft geïnteresseerd en zich ook binnen afzienbaren tijd niet interesseeren zal, een grootsch monument, een tweede de Lesseps waardig, doen verrijzen, als een overtuigend en levend bewijs ten overvloede van onze internationaal stevig gevestigde reputatie, *dat wij koloniseeren kunnen* als geen tweede volk op aarde. Het karakter van deportatie-oord moge in den beginne de kolonie blijven aankleven, mettertijd, als er eenmaal eenige kolonisatie-kernen zijn gevormd, zal de vloek van zijn geboorte hoogstwaarschijnlijk geleidelijk vervagen. De dorpelingen, die hun voormalige verraders-

mentaliteit zullen hebben weten om te zetten in een boerengezindheid met hart voor hun eigen zaakje, zullen, naar het oude, testamentische beeld, in vrede nederzitten onder hun eigen palmen en hun eigen pisangboomen, tot lof van den Noord-Europeeschen Salomo, die het kleine maar dappere Holland in staat stelde dit volkomen unieke, in waarheid reusachtige zuiveringsplan met volledig succes uit te voeren. Evenals de inpoldering van de Zuiderzee destijds de geheele wereld met bewondering vervulde voor die nietige Hollandsche kleischeppers, zal ook het welslagen van deze geweldige zuiverings-kolonisatie door de gansche aarde weerklinken en ons internationaal prestige als volk, niet van slechts 9 millioen Nederlanders in een geografisch nauwelijks te ontwaren vlek tusschen Dollard en Schelde, maar mede van *70 millioen Indonesische burgers*, die zich in één groot nationaal verband voelen opgenomen en een eilandenrijk bewonen van waarlijk feëerieke schoonheid en ter grootte van Gibraltar tot den Oeral, opvoeren tot een hoogte als wij zelfs in onze gouden eeuw nimmer hebben gekend.

Zoo zal de vloek van de N.S.B. een zegen voor ons land kunnen worden! En geen mogendheid zal voortaan meer het recht hebben om sarcastisch te vragen: Wat doet zoo'n klein landje eigenlijk met zulke uitgestrekte en „leege" gebieden? Want op die vraag zullen wij dan trotsch kunnen antwoorden: Ziet wat wij er mee doen! Wij brengen er een geheele volksstam in over, die wij liever niet in onze buurt wenschen en maken dus een goed gebruik ook van de verst verwijderde onbewoonde deelen van het groote Rijk.

N.S.B.-deportatie is allereerst een zaak van nationaal

belang. Daarom moge een hooge aanvangsbegrooting de Regeering niet afschrikken. Wanneer deze niet-commercieele zuiveringsmaatregel royaal wordt opgezet en degelijk wordt uitgevoerd, zal ongetwijfeld al het hieraan ten koste gelegde uiteindelijk zijn voordeel afwerpen.

Men moet zich ten deze welbewust worden van een samenspel van *recht* en *plicht*. Recht, door de bedoeling, hen, die de maatschappelijke en nationale samenleving onwaardig zijn, te doen arbeiden ten behoeve van datgene wat ze poogden geweld aan te doen; plicht, om hen te helpen, die met eigen hand een eigen stuk brood wenschen te verdienen.

De wereldgeschiedenis heeft tot nu toe na elke historische nedergang een opgang doen volgen. Ook na deze diepste en donkerste nacht van wreedheid, willekeur en vernietiging, die de aarde ooit gekend heeft, kondigt zich thans onweerstaanbaar een triomfeerend Réveil aan, dat — langzamerhand — alle gebieden van den menschelijken geest zal bezielen met hernieuwden gloed en met een scheppende geestdrift.

Deze gloed en dit enthousiasme zullen in de eerstvolgende jaren in ongekende mate gevraagd en ook gegeven worden. Durf, organisatietalent en practisch inzicht in de eischen van wederopbouw en volksherstel zullen hierbij de onschatbare werkkapitalen moeten vormen. En een onverzettelijke werklust zal deze trits overkoepelen met het cement van een bezielende en opbouwende vernieuwingsgedachte.

Moge onze Regeering, als Zij dit schema aanvaardt, in het alsdan te constitueeren directorium benoemen: gloedvolle, enthousiaste en bekwame krachten, van wie

verwacht mag worden dat zij zich vereenzelvigen met die frissche en vooruitstrevende ideëen van algeheele vernieuwing die thans allerwege aan het doorbreken zijn en die uiteindelijk alle geledingen van ons na-oorlogsche gemeenebest zullen doordringen en bevruchten.